

DECIZIE

26 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Rotaru Svetlana împotriva deciziei din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Rotaru Svetlana împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului,

c o n s t a t ă :

La data de 26 iulie 2011, Svetlana Rotaru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA solicitând anularea actului nr. A07436 din 22 iunie 2011, anularea facturii pe suma de 11621, 20 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la data de 22 iunie 2011 reprezentanții ÎCS „Red Union Fenosa” SA au efectuat controlul corectitudinii consumului de energie electrică în apartamentul amplasat în mun. Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr. 3, ap. 262, ce-i aparține cu drept de proprietate.

La momentul efectuării controlului a fost anunțată că este un simplu control de rutină și va fi demontat contorul pentru efectuarea expertizei metrologice, deoarece urmează a fi supus testării, în condițiile când ultima testare a fost efectuată în anul 2002. Despre careva consecințe materiale nu a fost informată și nici despre faptul că ar fi suspectată de consum fraudulos al energiei electrice, însă, a fost informată că va fi necesar să procure un contor nou.

Menționează că, fiind un consumator de bună-credință, a permis accesul în apartament, a semnat actele întocmite, deoarece a fost informată că în caz de refuz de a semna, i se va întrerupe livrarea energiei electrice.

Sușține că, la data de 07 iulie 2011 a primit factura pentru energia electrică pe suma de 11621,20 lei, care s-a dovedit a fi consecința acțiunilor efectuate de reprezentanții ÎCS „Red Union Fenosa” SA.

Afirmă reclamanta că, prin petiția nr. 29059 din 01 iulie 2011 a specificat că a fost nevoită de a semna aceste acte, însă, nu a recunoscut vina privind încălcarea regulilor de consum a energiei electrice.

Remarcă că, la data de 29 iulie 2010 a devenit proprietara apartamentului nr.262 din str. Piața Unirii Principatelor, nr. 3, or. Chișinău, în baza contractului de vânzare cumpărare nr. 22002, autentificat notarial. În temeiul contractului de vânzare -cumpărare nr. 22002, s-a adresat către ÎCS „RED Union Fenosa” SA, solicitând, prin cerere, încheierea contractului de furnizare a energiei electrice. La data de 10 august 2010 a încheiat contractul de furnizare a energiei electrice.

Declară că, contrar prevederilor pct. 28 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 04 decembrie 2008, în vigoare la acel moment, nu a fost efectuat echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia și nici nu a fost întocmit un act de transmitere a echipamentului de măsurare în exploatare. Iar, conform pct. 160 al Regulamentului menționat, după instalare, echipamentul de măsurare se sigilează și se pune sub tensiune de către personalul unității de distribuție (furnizor) în prezența obligatorie a consumatorului, cu întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare în două exemplare (câte unul pentru fiecare parte contractantă) și semnarea lui de către ambele părți contractante. În proces-verbal se indică data instalării, tipul și numărul echipamentului de măsurare, locul instalării, numele consumatorului, denumirea furnizorului, indicațiile inițiale ale echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor, alte informații. Procesul-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare este parte integrantă a contractului de furnizare a energiei electrice. Or, consumatorul nu poate purta răspundere pentru echipamentul de măsurare care nu a fost transmis pentru utilizare conform normelor.

În conformitate cu pct. 98 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, în vigoare la momentul efectuării controlului și emiterii facturii, în cazul depistării, de către furnizor, a violării sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare, furnizorul prezintă consumatorului final sau Agenției (la solicitare) documente care demonstrează că sigiliile au fost aplicate și care indică momentul aplicării sigiliului, numărul sigiliului, momentul verificării metrologice periodice a echipamentului de măsurare. În cazul lipsei acestor documente, violarea sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor privind încălcarea clauzelor contractuale de către consumatorul final, care au adus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate.

Prin hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Rotaru și s-a anulat actul nr. A07436 din 22 iunie 2011 și factura din 29 iunie 2011 pe suma de 11621, 20 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de ÎCS ”Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL și s-a casat hotărârea din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău; s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de

Svetlana Rotaru împotriva ÎCS "Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie" SRL cu privire la anularea actului.

La data de 27 iulie 2016, Rotaru Svetlana a declarat recurs împotriva deciziei din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care urma a fi aplicată, ceea ce a dus la pronunțarea unei hotărâri neîntemeiate care îi afectează drepturile și libertățile, precum și securitatea raporturilor juridice.

Susține că, instanța nu a luat în considerare că pârâțul, rezultând din prevederile art. 24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ, nu a adus nici o probă care ar dovedi consumul fraudulos de energie electrică în coroborare cu înscrisurile prezentate, precum și cu situația de fapt existentă la momentul întocmirii actelor administrative contestate. Însăși actul nr. A07436 contestat, nu poate servi dovadă a existenței consumului fraudulos, deoarece Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 04 decembrie 2008, în vigoare la momentul întocmirii acestuia, condiționa îndeplinirea unor șir de acțiuni pentru a califica consumul fraudulos.

Consideră că, situația creată în speță, ce a dus la apariția actelor administrative contestate, ține exclusiv de neglijența și neîndeplinirea obligațiilor legale ale reprezentanților operatorului rețelei de distribuție a energiei electrice, ceea ce a generat consecințe negative pentru consumator.

Opinează că, furnizorul a dat dovadă de abuz și exces de putere, prin încălcarea prevederilor legale, ceea ce a dus la apariția prezentului litigiu și anume a încălcat prevederile pct. pct. 28, 160 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Rezultând din prevederile art. 49 alin.(1), (2) al Legii cu privire la energia electrică nr. 124 din 23 decembrie 2009 și pct. 158 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, indică recurența că operatorul rețelei de distribuție ține evidența energiei electrice utilizând doar echipamente de măsurare verificate metrologic, iar unitatea de distribuție este obligată să accepte pentru instalare doar echipamentul de măsurare verificat metrologic și legalizat pe teritoriul Republicii Moldova.

Precizează că, la examinarea litigiului în instanța de fond s-a menționat că operatorul rețelei de energie electrică nu a întocmit un proces verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare. Însă, pârâțul a prezentat un act de reconectare al instalației de măsurare din 06/08/2010 care se pretindea a fi procesul verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare.

Susține că, prin scrisoarea nr. 1981 din 02 august 2011, expediată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în adresa furnizorului, s-a concretizat că furnizorul nu a prezentat procesul verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare de marca EJ 924 HR nr. 0160463, care conform pct. 3 al contractului încheiat între părți, constituie parte integrantă a contractului.

În opinia sa, instanța de apel urma a aplica în raport cu materialele existente prevederile pct. 104 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, care stabilește că în cazul depistării de către furnizor a violării sigiliilor

aplicate echipamentului de măsurare, furnizorul prezintă consumatorului sau Agenției (la solicitare) documente care demonstrează că sigiliile au fost aplicate și care indică momentul aplicării sigiliului, numărul sigiliului, momentul verificării metrologice periodice a echipamentului de măsurare. În cazul lipsei acestor documente violarea sigiliilor aplicate echipamentului de măsurare nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor privind încălcarea clauzelor contractuale de către consumator, care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată. Însă, instanța de apel nu a dat apreciere situației existente, nu a dat apreciere nici actului din 06/08/2010, care se pretinde a fi act de dare în exploatare, fiind considerat „dispoziție de lucru”. La materialele dosarului nu există careva anexe la contractul de furnizare a energiei electrice care ar constitui proces - verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare.

Indică că, pentru a demonstra că nu a fost întocmit nici un act, nici un proces verbal de dare în exploatare și că documentul prezentat (actul) nu a fost întocmit în prezența consumatorului, a solicitat efectuarea expertizei grafoscopice pentru a confirma sau infirma apartenența semnăturii, pe actul de reconectare a instalației de măsurare, ei sau soțului său. Din actul din 06/08/2010, pretins a fi proces verbal, nu se vede cine a participat la întocmirea lui, fiind indicat numele Ostalep Lilia. Conform Regulamentului și contractului, procesul verbal de transmitere a echipamentului de măsurare urmează a fi încheiat cu consumatorul, la caz, cu ea. Simpla declarație că la momentul întocmirii era prezentă este lipsită de suport probant, nefiind confirmată nici prin expertiza grafoscopică, efectuată la cererea sa, nici prin un alt mijloc de probă. Iar, faptul că un asemenea act nu poate servi drept proces verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare s-a demonstrat în instanța de fond.

Conform Legii metrologiei nr. 647 din 17 noiembrie 1995 (în vigoare la momentul încheierii contractului), la data de 04 ianuarie 2004, de către Serviciul Standardizare și Metrologie a fost aprobată Lista Oficială a mijloacelor de măsurare supuse obligatoriu controlului metrologic al statului, în care sunt prevăzute intervalele maxime admise între două verificări metrologice succesive. Conform pct. 8.7 din Lista oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, contoarele de energie electrică de inducție și electronice monofazate urmează a fi testate la expirarea a 96 de luni. La caz, termenul de verificare de stat a expirat la data de 01 aprilie 2010, în condițiile când se indică conform pretinsului proces-verbal că ultima verificare a contorului s-a efectuat în trimestrul II, anul 2002.

Opinează că, această circumstanță constituie o dovadă suplimentară a faptului că nu s-a întocmit nici un proces verbal de transmitere a echipamentului de măsurare, deoarece conform pct. 158 al Regulamentului privind furnizarea și utilizarea energiei electrice, unitatea de distribuție este obligată să accepte pentru instalare doar echipamentul de măsurare verificat metrologic și legalizat pe teritoriul Republicii Moldova. Unitatea de distribuție este obligată să refuze instalarea echipamentului de măsurare procurat de către solicitant (consumator), dacă acest echipament nu este adecvat, legalizat, verificat metrologic și/sau este demonstrat faptul că a fost sustras. Astfel, furnizorul nu avea dreptul să transmită în exploatare un contor a cărui verificare metrologică era expirată.

Remarcă că, actul judecătoresc contestat admite pentru viitor incertitudine referitor la încheierea contractelor între prestatorii de servicii publice și consumatorii finali în lipsa anexelor parte integrantă la contract, prevăzute de lege, deși, contractul de furnizare a energiei electrice este unul tip, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 01 decembrie 2008 - anexa nr. 1.

De asemenea, indică că astfel se va admite răspunderea consumatorilor de energie electrică pentru echipamentele de măsurare transmise spre exploatare cu termenul verificării de stat expirat, adică interzise pentru exploatare și va admite sancționarea consumatorilor finali pentru defectele echipamentelor de măsurare și sigiliilor aplicate pe ele în lipsa documentelor ce dovedesc transmiterea echipamentului măsurare de exploatare consumatorului.

Consideră că instanța, la pronunțarea deciziei a admis derogarea de la prevederile art. 25 Cod de procedură civilă, conform căroră instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată. Însă, în decizia contestată nu se conține nici o apreciere a actului pretins a fi proces verbal de dare în exploatare a contorului, a răspunsului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 1981 din 02 august 2011 care menționează că în lipsa unui asemenea proces - verbal, nu se va lua în calcul la determinarea consumului fraudulos și nici la lipsa procesului verbal de dare în exploatare a contorului.

Instanța nu a luat în considerare că acel act este unul la reconectare întocmit pe numele unei alte persoane și că contorul reconectat nu putea fi pus în aplicare conform normelor metrologice și Directivelor europene.

Reiterează că, expertiza, efectuată la solicitarea sa, nu a putut să se pronunțe asupra apatinenței semnăturii, deși, în procedura contenciosului administrativ, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, nu au fost prezentate probe care ar demonstra că actul a fost semnat de reclamantă.

Conform art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 26 aprilie 2016, iar Svetlana Rotaru a declarat recurs împotriva deciziei din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, la data de 27 iulie 2016.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților la data de 28 iunie 2016, conform scrisorii de însoțire (Vol.I, f.d.254), însă, date despre recepționarea acesteia, lipsesc.

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la data de 27 iulie 2016 de către Svetlana Rotaru împotriva deciziei din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 octombrie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Svetlana Rotaru și va casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 1 alin. (2) al Legii contenciosului administrativ, nr. 793 din 10 februarie 2000, orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, de către o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost pricinuită.

Rezultând din prevederile legale enunțate supra, precum și din dispozițiile art. 2 și art.3 ale Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actul administrativ cu caracter normativ sau individual; contractul administrativ; nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Noțiunea de „act administrativ” este reglementată atât în art. 2 al Legii contenciosului administrativ, cât și în Rezoluția (77) 31 cu privire la protecția individului față de actele autorităților administrative, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. Conform acestor reglementări, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii. Actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorității publice, susceptibile a afecta direct drepturile, libertățile sau interesele persoanelor fizice sau juridice și care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Conform art. 24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, la examinarea în instanța de contencios administrativ a cererii în anulare, sarcina probațiunii este pusă pe seama pârâtului, iar în materie de despăgubire, sarcina probațiunii revine ambelor părți.

Conform art. 26 alin.(1) al legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Fiind investită cu judecarea pricinii, instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a admite cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Rotaru împotriva ÎCS "Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie" SRL cu privire la anularea actelor contestate.

În acest sens, Colegiul reține că din materialele pricinii se atestă că Rotaru Svetlana a devenit proprietarul apartamentului nr. 262 din mun.Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, conform contractului de vânzare-cumpărare nr.22002 din 29 iulie 2010 (Vol.I, f.d.9-10).

La data de 10 august 2010, Svetlana Rotaru a încheiat cu ÎCS „Red Union Fenosa” SA contractul de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici nr. 40201155822 la locul de consum nr.2004648, MD2064, mun.Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, ap.262 (Vol.I, f.d.11-12).

Concomitent Colegiul relevă că, la data de 22 iunie 2011, reprezentanții ÎCS „Red Union Fenosa” SA au efectuat un control privind corectitudinea consumului de energie electrică la locul de consum din mun.Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, ap.262, în rezultatul căruia a fost întocmit Actul nr. A07436 de depistare a încălcării clauzelor contractuale (Vol.I, f.d.24) și întocmit actul de demontare a echipamentului de măsurare din 22 iunie 2011. Ulterior, la data de 27 iunie 2011 a fost întocmită factura pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pe suma de 11621, 20 lei, remisă reclamantei pentru achitare (Vol.I, f.d.5).

Astfel, cu respectarea prevederilor art. art. 14, 15, 16, 17 al Legii contenciosului administrativ și termenul de contestare a actului administrativ atât în procedură prealabilă, cât și în instanța de judecată, reclamanta a depus cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea Actului nr. A07436 din 22 iunie 2011 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și a facturii din 27 iunie 2011 pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale pe suma de 11621, 20 lei.

La acest capitol, Colegiul remarcă că temei pentru întocmirea la data de 27 iunie 2011 a facturii contestate, a servit faptul că în rezultatul controlului efectuat s-ar fi depistat - suspectarea falsificării sigiliilor verficatorului de stat.

Tot aici, este de menționat că conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 1219 din 23 iunie 2011 s-a stabilit că „contorul electric de tip EJ 924 HR 612122 (KRIZIK), nr.0160463 nu a fost sigilat cu sigilatorul verficatorului de stat cu numărul „MD0c2V”, sigiliile nu sunt autentice. După sigilarea primară sigiliile nu au fost manipulate” (Vol.I, f.d.27).

La caz, Colegiul reține ca fiind relevant argumentul recurenței precum că furnizorul a admis încălcarea prevederilor legale, iar în consecință – apariția litigiului.

Conform pct. 28 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 04 decembrie 2008 (în vigoare la data încheierii contractului de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici-10 august 2010), la încheierea contractului de furnizare a energiei electrice cu consumatorii existenți sau pentru locurile de consum care nu sunt deconectate de la rețeaua electrică, furnizorul este obligat să efectueze controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia, precum și al schemei de conectare a echipamentului de măsurare, întocmind actele respective conform prevederilor Regulamentului, iar în cazul echipamentelor de măsurare monofazate – indicând suplimentar la care bornă este conectat conductorul de fază.

În acest sens, Colegiul remarcă că la încheierea cu Svetlana Rotaru a contractului de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici nr. 40201155822 la locul de consum nr.2004648, MD2064, mun.Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, ap.262, pârâtul nu a efectuat controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia, argument invocat și de recurență.

Colegiul menționează că în baza actului de reconectare nr. DL5985217 din 06 august 2010, s-a efectuat precum că conectarea la locul de consum 2004648 pe numele Liliei Ostalep - fostul proprietar al imobilului (Vol.I, f.d.19, 30).

Ipoteza instanței de apel precum că la data semnării contractului între furnizor și Svetlana Rotaru locul de consum fusese verificat este lipsită de suport probant, deoarece actul de demontare a echipamentului de măsurare din 22 iunie 2011 denotă că ultima verificare a sigiliului contorului nr. EJ 924 HR de la locul de consum din mun.Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, ap.262, a avut loc în anul 2002 (V)-II (Vol.I, f.d.28), argument invocat de recurență și necombătut de pârât.

Mai mult, conform pct. 160 al Regulamentului menționat *supra* (în vigoare în perioada de referință), după instalare, echipamentul de măsurare se sigilează și se pune sub tensiune de către personalul unității de distribuție (furnizor) în prezența obligatorie a consumatorului, cu întocmirea procesului-verbal de dare în exploatare în două exemplare (câte unul pentru fiecare parte contractantă) și semnarea lui de către ambele părți contractante. În procesul-verbal se indică data instalării, tipul și numărul echipamentului de măsurare, locul instalării lui, numele consumatorului, denumirea furnizorului, indicațiile inițiale ale echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor, alte informații. Procesul-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare este parte integrantă a contractului de furnizare a energiei electrice.

În contextul normei precitate, Colegiul reliefă că la materialele pricinii lipsește un proces verbal întocmit în acest sens, chiar și în condițiile existenței deja a echipamentului de măsurare instalat, nu este exclusă obligația furnizorului de a efectua controlul echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate acestuia și transmiterea contra semnătură consumatorului, deoarece procesul-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare este parte integrantă a contractului de furnizare a energiei electrice (conform pct.3 din contract), ceea ce la caz lipsește.

Tot aici, este de menționat că actul de reconectare nr. DL5985217 din 06 august 2010, care se pretinde a fi un act de verificare a echipamentului de măsurare, nu este eliberat pe numele Svetlanei Rotaru și contrasemnat de către aceasta, ci pe numele Lilieii Ostalep (Vol.I, f.d.19,30).

În acest sens, a fost supusă expertizei judiciare grafoscopice semnătura aplicată pe acest act și a fost imposibilă determinarea apartenenței acesteia, ceea ce rezultă din raportul de expertiză nr.1638 din 27 ianuarie 2015 (Vol.I, f.d.115-118).

Concomitent, Colegiul remarcă că acest act de reconectare nu poate fi calificat ca un proces-verbal de dare în exploatare a echipamentului de măsurare, deoarece nu întrunește condițiile pct. 160 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 04 decembrie 2008 (în vigoare la momentul încheierii contractului), este întocmit prealabil încheierii contractului de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici nr. 40201155822 din 10 august 2010 și nu este parte integrantă a contractului.

Mai mult acest aspect privind lipsa procesului verbal de dare în exploatare în cazul Svetlanei Rotaru, a fost invocat și de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în scrisoarea nr. 02-527, 568/2433, 2572-1981 din 02 august 2011, adresată ÎCS „Red Union Fenosa” SA întru revizuirea sumei de 11621, 2 lei, conform facturii (Vol. I, f.d.18).

Cu referire la aspectul precum că în rezultatul controlului s-ar fi stabilit suspiecții la falsificarea sigiliilor verficatorului de stat, Colegiul notează că în contextul Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, violarea sigiliului operatorului de rețea reprezintă falsificarea sigiliului aplicat de către operatorul de rețea; înlăturarea sigiliului aplicat de către operatorul de rețea; deteriorarea sau altă intervenție asupra sigiliului autentic aplicat de către operatorul de rețea, care conduce la deplasarea lui pe cordon; ruperea cordonului sigiliului aplicat de către operatorul de rețea.

Conform art. 51 alin.(1) al Legii cu privire la energia electrică nr. 124 din 23 decembrie 2009 (în vigoare la perioada de referință), operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție sunt responsabili de instalarea, exploatarea, întreținerea și verificarea metrologică periodică a echipamentelor de măsurare ale consumatorului final racordat la rețelele lor electrice.

Iar, conform aliniatului (3) al aceleași Legi, operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție țin evidența energiei electrice utilizând doar echipamente de măsurare verificate metrologic, ale căror tipuri sunt incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Conform pct. 158 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 14 decembrie 2008 (în vigoare la încheierea contractului), unitatea de distribuție este obligată să accepte pentru instalare doar echipamentul de măsurare verificat metrologic și legalizat pe teritoriul Republicii Moldova. Unitatea de distribuție este obligată să refuze instalarea echipamentului de măsurare procurat de către solicitant (consumator), dacă acest echipament nu este adecvat, legalizat, verificat metrologic și/sau este demonstrat faptul că a fost sustras.

Conform pct. 159 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 314 din 14 decembrie 2008, pentru consumatorul casnic care locuiește la bloc cu multe apartamente echipamentul de măsurare va fi instalat conform Normelor de amenajare a instalațiilor electrice. Este obligatorie asigurarea protecției echipamentului de măsurare contra deteriorării și vibrațiilor, precum și excluderea accesului liber al persoanelor terțe la echipamentul de măsurare.

La caz, Colegiul consideră relevant și argumentul recurenteii precum că conform actului de demontare a echipamentului de măsurare din 22 iunie 2011 ultima verificare a sigiliului contorului nr. EJ 924 HR de la locul de consum din mun. Chișinău, str. Piața Unirii Principatelor, nr.3, ap.262, a avut loc în anul 2002 (V)-II (Vol.I, f.d.28). Or, conform Listei a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, în conformitate cu prevederile Legii metrologiei nr.647 din 17 noiembrie 1995 (abrogată la data de 15 octombrie 2016, când a intrat în vigoare Legea nr. 19 din 04 martie 2016), contoarele de energie electrică de inducție și electronice, monofazate se verifică la termenul de 96 luni.

Raportând normele de drept enunțate la speța dată, Colegiul conchide că pârâtul nu a prezentat nici o probă care să ateste că reclamanta ar fi încălcat clauzele contractuale care, în final, au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, fapt corect apreciat de către instanța de fond.

Or, sarcina probațiunii în litigiile de contencios administrativ în cererea de anulare, este pusă pe seama pârâtului, rezultând din prevederile art. 24 alin.(3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Astfel, conform pct. 98 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010 (în vigoare la momentul efectuării controlului), în cazul depistării, de către operatorul de rețea, a violării sigiliilor operatorului de rețea, operatorul de rețea prezintă consumatorului final sau Agenției (la solicitare) documente care demonstrează că sigiliile operatorului de rețea au fost aplicate și care indică momentul aplicării sigiliului operatorului de rețea, numărul sigiliului operatorului de rețea, momentul verificării metrologice periodice a echipamentului de măsurare. În cazul lipsei acestor documente, violarea sigiliilor operatorului de rețea nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor privind încălcarea clauzelor contractuale de către consumatorul final, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate.

Din concluzia raportului de constatare tehnico-științifică nr. 1219 din 23 iunie 2011, care, în opinia pârâtului, confirmă că sigiliile verficatorului de stat sunt false,

rezultă că „Două sigilii din plumb cu marcajul sigilatorului „MD0c2V” pe una din părți, iar pe partea opusă este imprimată stema Republicii Moldova” și cifra romană „II”, aplicate pe buloanele de fixare ale contorului electric de tip EJ 924 HR 612122 (KRIZIK), nr.0160463 nu au fost sigilate cu sigilatorul verficatorului de stat cu numărul „MD0c2V”, nu sunt autentice. După sigilarea primară nu au fost manipulate” (Vol.I, f.d.27).

În consecință, Colegiul reiterează că acest raport de constatare tehnico-științifică, de asemenea, nu poate servi ca temei în constatarea încălcării clauzelor contractuale de către Svetlana Rotaru, în condițiile când se indică expres că urme de intervenții mecanice create cu scopul stopării sau schimbării indicațiilor contorului, nu s-au stabilit (Vol.I, f.d.27 verso), fapt invocat și de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în scrisoarea nr. 02-527, 568/2433, 2572-1981 din 02 august 2011, adresată ÎCS „Red Union Fenosa” SA întru revizuirea sumei de 11621, 2 lei, conform facturii (Vol. I, f.d.18).

Astfel, în lipsa unor probe incontestabile ce ar împiedica funcționarea normală a echipamentelor de măsurare, nu poate fi invocată încălcarea clauzelor contractuale de către consumator, care ar fi dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate. Or, conform pct. 98 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, reiterat *supra*, în lipsa documentelor ce demonstrează că sigiliile operatorului de rețea au fost aplicate și care indică momentul aplicării sigiliului operatorului de rețea, numărul sigiliului operatorului de rețea, momentul verificării metrologice periodice a echipamentului de măsurare ce urmau a fi prezentate de operatorul de rețea, violarea sigiliilor operatorului de rețea nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor privind încălcarea clauzelor contractuale de către consumatorul final.

Colegiul conchide că instanța de fond corect a stabilit că nu s-a constatat încălcarea de către reclamantă a obligațiilor prevăzute în pct. 49 lit. a), i), j) al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010.

Colegiul apreciază ca fiind irelevantă poziția instanței de apel precum că consumatorul final sau persoana responsabilă de integritatea echipamentului este obligat să înștiințeze furnizorul despre deteriorările depistate la echipamentele de măsurare sau violarea sigiliilor rezultând din prevederile pct.156 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, deoarece instalarea echipamentului de măsurare, sigilarea acestuia și punerea sub tensiune se efectuează de către personalul operatorului de rețea.

Mai mult, Colegiul precizează că această normă invocată de instanța de apel se referă la violarea sigiliilor și deteriorările vizibile ale echipamentelor de măsurare, or, consumatorul este în imposibilitate de a stabili dacă sigiliile aplicate la echipamentele de măsurare sunt autentice sau neautentice și dacă aparțin sau nu verficatorului de stat.

Argumentul instanței de apel precum că consumatorul nu ar fi obiectat la prezentarea echipamentului de verificare în aceeași zi, ipoteză identificată conform actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale din 22 iunie 2011, Colegiul îl

consideră lipsit de suport probant, deoarece din textul acestui act se distinge doar bifarea rubricii „prezentat în aceeași zi la constatarea tehnico-științifică...”, dar nu și faptul că Svetlana Rotaru s-ar fi expus asupra acestui aspect. Or, aplicarea semnăturii de către reclamantă pe actul întocmit nu poate fi calificată ca exprimarea acordului cu cele indicate, în condițiile când legislatorul îi acordă posibilitatea de a-l contesta.

Colegiul remarcă că, în condițiile când nu a fost constatată încălcarea clauzelor contractuale de către consumator, care ar fi dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, nu poate fi efectuat calculul consumului energiei electrice conform sistemului paușal, rezultând din prevederile art. 93 al Regulamentului cu privire la furnizarea și utilizarea energiei electrice, conform cărora în cazul în care se constată încălcarea de către consumatorul final a clauzelor contractuale, care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, prin conectarea neautorizată a instalației electrice sau a receptoarelor electrice la rețeaua electrică, urmare a consumului de energie electrică prin evitarea echipamentului de măsurare sau prin contrafacerea sigiliului operatorului de rețea, la efectuarea calculelor consumului de energie electrică, conform sistemului paușal, se ia în calcul perioada de la data ultimului control al echipamentului de măsurare (sau perioada de la data comiterii acestor încălcări în cazul contoarelor electronice cu memorie) și pînă la data depistării, dar nu mai mare de 1 an.

În această ordine de idei, Colegiul reține ca fiind justă concluzia primei instanțe și în partea anulării facturii de plată pe suma de 11621, 20 lei, or, încălcarea de către reclamanta Svetlana Rotaru a clauzelor contractuale, care ar fi dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a energiei electrice consumate, în speță, nu a fost constatată.

În contextul celor menționate, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de fond precum că pârâtul nu a justificat legalitatea actelor întocmite, prin ce s-a hotărât anularea acestora.

În consecință, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurenței referitor la critica adusă deciziei contestate, or, instanța de apel la adoptarea soluției pe caz a ignorat normele de drept relevante speței.

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de fond în partea respingerii cheltuielilor de judecată, deoarece acestea nu au fost confirmate prin careva probe. La acest capitol, fiind aplicabile și prevederile art. 118 alin.(1) Cod de procedură civilă, care obligă părțile să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temeii al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Or, reclamanta careva înscrieri de ordinul bonurilor de plată sau ordine de încasare întru confirmarea cheltuielilor solicitate, nu a prezentat.

Prin urmare, Colegiul precizează că prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei cererii de chemare în judecată depusă de Svetlana Rotaru împotriva ÎCS ”Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL cu privire la anularea actelor contestate, rezultând din probele administrate la speță în raport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material aplicabile speței.

Totodată, Colegiul relevă că în cadrul judecării pricinii, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea

drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material în raport cu circumstanțele pricinii, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Rotaru Svetlana.

Se casează decizia din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Rotaru Svetlana împotriva Întreprinderii cu Capital Străin ”Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la anularea actului, cu menținerea hotărârii din 29 decembrie 2015 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală